

CRI(2021)28
Version suédoise
Swedish version

**ECRI:S GENERELLA
POLICYREKOMMENDATION NR 9
(REVIDERAD)**

**OM FÖREBYGGANDE OCH BEKÄMPANDE
AV ANTISEMITISM**

ANTAGEN DEN 1 JULI 2021

Strasbourg, 14 september 2021

Observera att föreliggande dokument är en översättning. Vid oklarhet hänvisas till de ursprungliga versionerna på engelska och franska.

Publicerad av
Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans
(ECRI – European Commission against Racism
and Intolerance)
Europarådet - 2021
Tryckt i Strasbourg

I. Inledning

Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans har,

med hänsyn tagen till FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna;

med hänsyn tagen till FN:s konvention om avskaffande av alla former av rasdiskriminering;

med hänsyn tagen till Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och i synnerhet artikel 14;

med hänsyn tagen till protokoll nr 12 till Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna vilken innehåller en generell klausul som förbjuder diskriminering;

med hänsyn tagen till tilläggsprotokollet till Europarådets konvention om it-brottslighet rörande kriminalisering av handlingar av rasistisk eller främlingsfientlig natur som utförs via datorsystem;

med hänsyn tagen till rättspraxis i Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, Europeiska unionens domstol och nationella domstolar avseende uppvigling till antisemitism och hatpropaganda, inbegripet förnekelse, förvanskning, förringande, godtagande och rättfärdigande av förintelsen, exempelvis skuldbeläggande av offren;

med erinran om ECR:s generella policyrekommendationer nr 1 om bekämpande av rasism, främlingsfientlighet, antisemitism och intolerans; nr 2 (reviderad) om jämställdhetsorgan för bekämpande av rasism och intolerans på nationell nivå; nr 6 om bekämpande av spridning av rasistiskt, främlingsfientligt och antisemitiskt material via internet; nr 7 om nationell lagstiftning för bekämpande av rasism och rasdiskriminering; nr 10 om bekämpande av rasism och rasdiskriminering inom och genom skolutbildning; nr 12 om bekämpande av rasism och rasdiskriminering inom idrottsvärlden och nr 15 om bekämpande av hatpropaganda;

med hänsyn tagen till resolution 2106 (2016) från Europarådets parlamentariska församling för förnyat engagemang i kampen mot antisemitism i Europa och till dess resolution 2309 (2019) om bevarande av det judiska kulturarvet;

med hänsyn tagen till Europaparlamentets resolution den 1 juni 2017 om bekämpande av antisemitism, av Europeiska unionens råds ramverksbeslut 2008/913/JHA om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet med straffrättsliga metoder, till Europeiska unionens råds deklaration 15213/18 om kampen mot antisemitism och utvecklandet av en gemensamt arbetssätt inom säkerhet för att bättre skydda judiska grupper och institutioner i Europa, till Europeiska unionens råds deklaration 13637/20 om samordning av kampen mot antisemitism inom olika policyområden och till EU:s byrå för grundläggande rättigheters arbete inom området att bekämpa antisemitism;

erinrande om OSSE:s konferens i Berlin om antisemitism år 2004, OSSE:s schweiziska ordförandeskaps slutsatser den 12-13 november 2014, efter konferensen på den 10:e

årsdagen av Berlinkonferensen om antisemitism, samt OSSE:s deklaration i Basel 2014 om att förstärka ansträngningarna för att bekämpa antisemitism;

observerande rapporten om antisemitism från den 20 september 2019 av FN:s särskilda rapportör om religions- och trosfrihet;

observerade FN:s generalförsamling resolution nr 61/255 från 2007, FN:s åtgärdsplan för att förebygga våldsamt extremism från 2015, FN:s åtgärdsplan för att skydda religiösa lokaler från 2019 samt FN:s strategi- och åtgärdsplan om hatpropaganda från 2019;

erinrande om det arbete som utförts av Internationella alliansen för hågkomst av Förintelsen (IHRA – International Holocaust Remembrance Alliance) och i synnerhet om deklarationen av Stockholms internationella forum om förintelsen år 2000, arbetsdefinitionen för förnekelse och förvanskande av förintelsen år 2013, arbetsdefinitionen för antisemitism 2016, och ECRI:s utlåtande 2020 om IHRA:s arbetsdefinition för antisemitism;¹

erinrande om UNESCO-OSSE/ODIHR:s vägledning 2018 benämnd Addressing Anti-Semitism through Education: Guidelines for Policymakers (bemöta antisemitism genom utbildning: riktlinjer för beslutsfattare);

observerande utnämmandet i ett antal av Europarådets medlemsstater av nationella koordinatörer eller rådgivare för bekämpande av antisemitism, samt utnämmandet av en särskild representant, koordinatör eller kontaktpunkt för detta problem inom Europarådet, EU, OSSE och FN;

erinrande om de principer som finns i politiska parters självreglerande instrument;

erinrande om att arvet från Europas historia innebär en plikt att minnas det förgångna genom att förbli vaksamma mot och aktivt motverka alla uttryck för rasism, främlingsfientlighet, antisemitism och intolerans;

hedrande minnet av offren för den systematiska förföljelsen och utrotningen av judar under förintelsen, tillsammans med andra offer för en politik som innebar rasistisk och homofobisk förföljelse och utrotning under andra världskriget;

hedrande minnet av de judiska offren för mord och systematisk förföljelse under totalitära regimer efter andra världskriget, samt andra offer för sådan politik;

framhållande i detta avseende att Europarådet grundades i syfte att försvara och främja de gemensamma och rättvisa värden – i synnerhet skydd och främjande av mänskliga rättigheter – kring vilka Europa återuppbyggdes efter andra världskrigets fasor;

erinrande om att bekämpandet av rasism, främlingsfientlighet, antisemitism och intolerans har sin grund i och utgör delar av skyddet och främjandet av mänskliga rättigheter;

djupt övertygad om att bekämpandet av antisemitism, samtidigt som detta kräver åtgärder som tar hänsyn till dess särdrag, är en integrerad och inneboende del av kampen mot rasism och intolerans;

observerande att hat och förföljelse av det judiska folket har fortgått i århundraden runt om i Europa;

observerande den växande antisemitismen i många av Europarådets medlemsstater, och betonande att denna ökning även kännetecknas av nutida former av antisemitism och spridning av antisemitiskt hat på internet;

observerande med oro en trend av att könsinriktade antisemitiska övergrepp mot kvinnor ökar, i synnerhet riktade mot de som är aktiva inom det offentliga livet eller som identifierar sig som ortodoxa judar;

---

¹ Se bilaga nr 1 (ECRI:s yttrande, 2020) och bilaga nr 2 (IHRAs arbetsdefinition av antisemitism, 2016).

observerande att antalet terrorattacker och andra former av våld mot judar och judiska institutioner har ökat dramatiskt sedan ECRI först publicerade sin generella policyrekommendation nr 9 år 2004, och att dessa har sitt ursprung i olika ideologier samt politiska och religiösa sfärer, samt att det är regeringars ansvar att skydda sin befolkning, utan att diskriminera någon, mot skada;

observerande att dessa uttryck har reflekterat nutida utvecklingar i världen, exempelvis situationen i Mellanöstern;

betonande att dessa uttryck inte enbart är handlingar utförda av extremistgrupper, utan att de ofta är mer allmänt förekommande fenomen, bland annat i skolor, som i allt högre grad uppfattas som vardagliga händelser;

observerande den frekventa användningen av symboler från nazitiden och referenser till förintelsen i nutida uttryck för antisemitism;

betonande att dessa uttryck förekommer inom olika samhällliga och ideologiska grupper och olika samhällssektorer;

observerande att internet i ökande grad har använts som ett verktyg för att sprida antisemitism och att de sociala nätverken har misslyckats med att vidta verksamma åtgärder för att förhindra detta farliga missbruk av sina plattformar;

observerande att offren för rasism och uteslutande i vissa europeiska samhällen själva i vissa fall utför antisemitiska handlingar;

observerande att i ett antal länder främjas antisemitismen fortsättningsvis, inbegripet i dess samtida former, öppet eller med förtäckta metoder, av vissa politiska partier och ledare, däribland inte enbart extremistiska partier, utan också vissa partier i den politiska huvudfåran;

observerande att uppfattningen om den judiska befolkningen bland politiker och andra medborgare emellanåt har oavsiktligt antisemitiska övertoner, vilket understryker faran i att normalisera dessa idéer;

övertygad om att ett adekvat gensvar på dessa fenomen bara kan utvecklas genom samordnade insatser av alla berörda aktörer inom europeiska samhällen, inbegripet representanter för olika samhällsgrupper, religiösa ledare, organisationer inom civilsamhället och andra nyckelinstitutioner, i synnerhet inom sfärerna utbildning, kultur och politik;

betonande att ansträngningarna för att motverka antisemitism bör inbegripa en heltäckande tillämpning av lagbestämmelser mot rasism och rasdiskriminering, som gäller alla förövare och skyddar alla offer, med särskild tonvikt på bestämmelserna mot uppvigling till rasistiskt hat och våld samt rasdiskriminering;

vidare övertygad om att dessa ansträngningar även bör inkludera främjande av dialog och samverkan mellan olika samhällssegment på lokal och nationell nivå, inbegripet dialog och samverkan mellan olika kulturella, etniska och religiösa grupper;

starkt betonande rollen av utbildning, och i synnerhet utbildning om förintelsen, för främjandet av tolerans och respekt för mänskliga rättigheter, och därigenom också av kampen mot antisemitism;

understrykande behovet av att regeringar proaktivt bemöter antisemitism genom utbildning, säkerställer att utbildningssystemen stärker studenternas motståndskraft mot antisemitism och andra former av fördomar, och av ett kraftfullt agerande mot uttryck för antisemitism inom utbildningsmiljöer;

beslutat att förnya sin generella policyrekommendation nr 9 om kampen mot antisemitism i enlighet med sin färdplan för fungerande jämställdhet (Roadmap to Effective Equality) upprättad i samband med dess 25:e årsdag.

II. Bakgrund och sammanhang

Allmän anmärkning

1. Det är ECRI:s uppgift och avsikten med denna generella policyrekommendation (GPR) att förebygga och motverka offentliga yttringar för antisemitism. I samband med detta är det också viktigt att betona att även om ECRI:s GPR är riktad till Europarådets medlemsstaters nationella myndigheter, så är förstås förebyggande och bekämpande av antisemitism alla samhällsmedlemmars ansvar.

2. Sådana yttringar inbegriper diskriminering och hatpropaganda, inklusive förnekelse och förvanskning av förintelsen, samt hot och våldshandlingar. Antisemitiska dåd inbegriper allt från vanhelgande av judiska begravningsplatser, monument och synagogor till fysiska angrepp, även offentligt – riktade mot judar eller personer som uppfattas som judar (personer som bär synliga tecken för den judiska religionen, exempelvis kippa, är särskilt utsatta) – inklusive mord och dödliga terrordåd.

3. Det finns ett brett spektrum av förövare av antisemitiska dåd. Bland dessa finns nynazister, högerextremister, religiösa extremister, i synnerhet våldsamma islamister,² samt vissa vänsterextremister.³ Vid flera tillfällen har ECRI också noterat allt fler försök att ge upprättelse åt kollaborerande regimer under andra världskriget och deras agerande, i vissa fall inbegripet ockupationsregeringars medverkan i förintelsens mekanismer.

Den historiska utvecklingen av antisemitismen⁴

4. Hat mot judar är ett mycket gammalt problem i Europa, vilket uppstod under antiken och även hade kopplingar till skeenden inom kristendomen. Antisemitismens moderna rötter som en komplex form av rasism går tillbaka till den andra halvan av 1800-talet. Den då växande trenden i Europa av att kategorisera och typologisera naturfenomen tillämpades i allt högre grad på människor och deras samhällen och kulturer.⁵ Begreppet "semitism" är i sig en rasistisk skapelse från denna period, med ursprung i tidigare språklig terminologi, av personer som utvecklade en pseudovetenskaplig grund för sitt hat och sin agenda att lägga skuld på judiska personer, och dessutom stigmatisera vänsterrörelser och liberala krafter genom att förknippa dem med judarna som påstått främmande i förhållande till majoritetens värden och politiska liv. Begreppet är fast rotat i rasistiska teorier och omfattar föreställningar om oföränderliga karaktärsdrag som alla judiska personer delar oavsett av varje individs faktiska nationalitet, kultur, socialgrupp, språk eller andra faktorer. Man försökte därmed att definiera och påtvinga en statisk och biologiserad kategorisering av "judarna" som skulle användas i den framväxande politiska diskursen och en struktur med "raser"⁶ och rashierarkier.

5. Denna process utgör en viktig förändring inom det antijudiska hatets historia. Antisemitism begränsades inte längre till hat mot den judiska religionen, utan vidgades med användning av en påhittad "semitisk ras". I det medeltida och det tidigmoderna Europa blev judar diskriminerade, marginaliserade och utsatta för hat och våld huvudsakligen på grund av sin religion, exempelvis baserat på beskyllningar om gudamord eller vidskepelse om blodförtal. Däremot blev en judisk person som konverterade till kristendom eller islam, beroende på vilken region i Europa det rörde sig om, åtminstone i teorin inte längre utsatt för dessa former av intolerans.

---

² ECRI betonar med skärpa att detta inte ska missförstås eller feltolkas på sådant sätt att det rättfärdigar fördomar, diskriminering eller hat mot muslimer (se även ECRI:s generella policyrekommendation nr 5).

³ Se ECRI:s årsrapport 2015: § 24 och ECRI:s årsrapport 2019: § 14.

⁴ En anmärkning om stavning: ECRI skriver termen "antisemitism" utan bindestreck. Användning av bindestreck skulle antyda att det finns en "semitism" som man kan motsätta sig. Men begreppet "semitism" är i sig ett rasistiskt påfund av dem som ville skapa en ny grund för sitt hat mot det judiska folket (se huvudtexten).

⁵ Se även: ECRI (2019): A Historical Introduction (en historisk introduktion), framtagen för ECRI:s 25:e årsdag.

⁶ Då alla människor hör till samma art förkastar ECRI teorier som bygger på förekomsten av olika "raser" (se även ECRI:s generella policyrekommendation nr 7, fotnot 1).

6. Konstruerandet av "semitism" innebar att det inte längre bara var religionen som antisemiter betraktade som ett problem, utan en faktor som de ansåg vara förutbestämd och ärftlig och som inte kunde förändras av individerna själva. Som en följd av detta mördades – exempelvis genom den nationalsocialistiska (nazistiska) regimen – även personer av judiskt ursprung vars familjer hade blivit kristna. För dem som spred antijudiskt hat ersattes "semitism" med "judaism", eller enklare uttryckt: "blod ersatte religion".

7. Antisemitism har varierande beskrivits som ett gift eller ett virus. Antisemitismen kan även ses som att den rymmer en uppsjö negativa föreställningar om judar vilka har spätts på under årtusenden och som kunnat tas till vid behov – i vissa fall oavsiktligt och i andra fall avsiktligt. Då har stereotyper om judar blandats med oro för exempelvis kapitalismens roll i samhället eller konflikten mellan Israel och Palestina och dessa idéer har tillhandahållit förenklade och övertygande svar på de frågor som oroar.

Nutida former av antisemitism

8. Nutida former av antisemitism kan skilja sig från traditionella former av fördomar mot judiska personer, men bägge formerna kan förekomma parallellt. Numera kan antisemitism också ta sig uttryck i olika former av grundlös kritik mot Israel. Exempelvis kan förnekande av judarnas rätt till ett nationellt hemland, bedömande av staten Israel enligt andra normer än de som används för andra stater eller demonisering av landet Israel och en syn på landet och dess folk som i grunden ondskefulla eller rasistiska betraktas som antisemitism. Däremot betonar ECRI med skärpa att alla försök att kväsa, eller utmåla som antisemitism, legitim kritik av Israel och dess politik, i synnerhet gentemot det palestinska folket och rörande Israels ockupation av palestinska områden, äventyrar ansträngningarna att bekämpa antisemitismen och ska därför tillbakavisas.⁷

9. Trots att anti-israelisk retorik också kommer från antisionistiska grupper, fastställer ECRI att antisionism inte direkt kan jämföras med antisemitism. Sionism är en judisk nationell politisk rörelse som uppstod på slutet av 1800-talet som ett gensvar på en växande antisemitism i Europa, med målet att uppnå politisk frigörelse för judiska minoriteter och grunda en judiska nationalstat. Det har alltid funnits en judisk närvaro i judarnas ursprungsland och deras längtan att återvända som ett folk har utgjort en viktig del av deras dagliga religiösa ritualer. Detta mål uppnåddes till slut genom grundandet av staten Israel, vilken etablerades i enlighet med FN:s delningsplan för Palestina 1948. Antisionism är motståndet mot denna rörelse och mot judisk nationalism. Det har funnits och finns än i dag även olika politiska och religiösa grupperingar bland judiska personer som motsätter sig idén om sionism. Emellertid kan det inte förbises att dagens antisemitism kan vara kamouflerad som antisionism i syfte att utge sig för att vara en rent politisk ståndpunkt, inte ett uttryck för rasism. Detta förekommer exempelvis bland dem som inte i sak motsätter sig nationalism och nationalstater, utan enbart motsätter sig en *judisk* nationalstat. I detta fall utgör den särskilda behandlingen av judar och deras nationella strävan, samt tillämpandet av särskilda normer för det judiska folket, yttringar av antisemitism. ECRI observerar att FN:s generalsekreterare har betecknat "*försök att utmåla Israels rätt att existera som illegitim, inbegripet maningar till att krossa landet*" som ett nutida uttryck för antisemitism.⁸

10. Varken antisionism eller antisemitism är enhetliga åskådningar, utan inbegriper motstridiga och varierade ståndpunkter. Det är allmänt accepterat att gränsdragningen mellan dessa två fenomen inte är tydlig. Dock kan det konstateras att medan antisionister inte nödvändigtvis är antisemiter, så är en övervägande majoritet av antisemiterna även

---

⁷ ECRI:s uppfattning om IHRA:s arbetsdefinition för antisemitism (2020): § 7.

⁸ Se: UN Secretary-General's remarks to the UNESCO High-Level Event on the Power of Education for Countering Racism and Discrimination: The Case of anti-Semitism (2018) (FN:s generalsekreterares kommentarer vid UNESCO:s högnivåmöte om utbildnings möjlighet att motverka rasism och diskriminering: fallet antisemitism). Se även: UN Special Rapporteur on freedom of religion or belief (2019): § 17 (FN:s särskilda rapportör om religions- och trosfrihet).

antisionister. Avsikten med denna generella policyrekommendation är att uppmuntra och möjliggöra för Europarådets medlemsstaters regeringar att mer verkningsfullt hantera de överlappande sektorerna av antisionism och antisemitism. I syfte att kunna bedöma om specifika kommentarer eller uttalanden är enbart antisionistiska eller om de också är antisemitiska är det nödvändigt att se dem i ett större sammanhang (t.ex. vem som utfört dem, varför, när, hur, var och inför vilken publik). Detta tillvägagångssätt avspeglas exempelvis också i IHRA:s (Internationella alliansen för hågkomst av Förintelsen) arbetsdefinition av antisemitism.

11. I detta sammanhang har en ökande antisemitism som är resultatet av vissa radikaliserade islamisters inflytande på personer inom invandrargrupper, men inte enbart inom dem, i Västeuropa och annorstädes också varit en källa till oro.⁹ Under sitt övervakningsarbete har ECRI observerat att så fort spänningarna ökat efter förnyade våldsutbrott i Mellanösternkonflikten har såväl svepande generaliseringar om alla judar som antisemitiskt våld ökat i Europa.¹⁰ ECRI har vid upprepade tillfällen påpekat att för lite kraft alltför ofta läggs vid behovet av att skilja mellan legitim kritik av Israels handlingar – där landet bedöms enligt samma måttstock som alla andra stater – och offentliga uttryck för rasism och hat mot judiska personer i allmänhet.¹¹ Det offentligt fördömandet av denna typ av rasistisk retorik och handlingar är ofta för svagt. ECRI har också uttryckt sin oro över den utbredda åsikten att attacker på judiska personer eller egendomar kan ses som berättigade reaktioner på den israeliska regeringens politik eller handlingar.¹² ECRI understryker att ett sådant överseende och indirekt stöd för antisemitisk rasism behöver fördömas och förebyggas kraftfullt.

12. Exempel på nutida former av antisemitism kan inbegripa traditionella stereotyper och konspirationsteorier som tillämpas på moderna fenomen. Detta inbegriper exempel som att beskylla "judarna" för att kontrollera eller underminera det internationella finansiella systemet, globala ledningsstrukturer, medierna, statliga institutioner, eller för att orsaka krig och väpnade konflikter, avsiktligt sprida sjukdomar eller vara den "dolda aktören" bakom en mängd andra domedagsscenarier. Detta har återigen blivit märkbart genom spridning, särskilt via sociala medier, av antisemitiska konspirationsteorier i samband med covid-19-pandemim.

13. Antisemitism är en form av rasism, men karaktäriseras av särskilda egenskaper. Antisemitism delar den vanliga rasistiska världsbild som förnekar existensen av en gemensam mänsklighet, för att istället dela upp människor i olika "raskategorier", vilka vanligen inte ses som likvärdiga. Föreställningar inom rasismen om skillnader mellan "oss" och "dem" som är omöjliga att överbrygga kan också identifieras i antisemitism. Dock karaktäriseras antisemitism nästan alltid också av konspirationsteorier som tillskriver judar särskilda ondskefulla avsikter och dolda krafter. I detta avseende skiljer sig antisemitism från vanliga rasistiska stereotyper där den "andra" målas upp som av naturen underlägsen. I motsats till detta bygger antisemitiska fördomar ofta på antaganden om speciella överlägsna krafter (politiska, finansiella, globaliserade nätverk) som judar misstänks inneha och använda mot icke-judar. Dessa urgamla stereotyper används för att väcka rädsla för och hat mot judar, och kan tas i bruk anpassat efter situationen vid olika tider, framför allt då kriser uppstår. Å ena sidan avspeglar antisemitismen en uppsättning med djupt sammanvävda drag av förbittring och är ett exempel på en intersektionell form av rasism, men å andra sidan är den *inte bara* en form av rasism. Judiskhet blir, beroende på sammanhanget, demoniserat i korrelation med andra identitetsmarkörer, som social status (rikedom, utbildning), yrkesbakgrund (akademiker, konstnärer, bankirer) eller politisk ideologi (liberalism, socialism), som då skapar det samband som behövs för att nära de konspirationsteorier som är aktuella vid ett visst tillfälle. På det sätt

---

⁹ Se exempelvis: ECRI:s årsrapport 2014: § 13; ECRI:s årsrapport: § 24. Dock inskräper ECRI återigen att detta inte ska missförstås eller feltolkas på något sätt som att det kan rättfärdiga fördomar, diskriminering eller hat mot muslimer (Se även ECRI:s generella policyrekommendation nr 5).

¹⁰ Se till exempel: ECRI Annual Report 2014: § 13; ECRI Årsrapport 2018: § 16.

¹¹ ECRI:s årsrapport 2014: § 13; ECRI:s årsrapport 2016: § 21; ECRI:s årsrapport 2017: § 16.

¹² ECRI:s årsrapport 2018: § 16.

som är typiskt för konspirationsteorier blir det irrelevant att de olika anklagelserna emellanåt till och med motsäger varandra (exempelvis att judarna ”styr över de globala finanserna” och att judarna är ”kommunismens strateger”).

14. ECRI observerar ökade trakasserier mot judiska kvinnor, särskilt online, som bygger på deras kön och religion. Kvinnliga politiker och kvinnor inom det offentliga livet blir måltavlor, smädas och hotas med våld, och uppenbart ortodoxa kvinnor har angripits fysiskt.

15. Ytterligare ett oroande exempel på nutida former av antisemitism är återuppvaknandet av förnekande och förvanskning av förintelsen i Europa, inbegripet den illvilliga förfalskningen av historiska fakta om förintelsen och i vissa fall till och med återupprättandet av pronazistiska partier.

Förnekande och förvanskning av förintelsen

16. Försök att förneka eller avsiktligt förvanska förintelsens realiteter har som mål att förringa de brott som nationalsocialister och deras kollaboratörer utförde, ge upprättelse åt nazism och antisemitism, förlänga offrens och deras familjers lidande, förneka dem erkännande som offer och främja ideologier som uppmanar till folkmord och brott mot mänskligheten.

17. ECRI noterar att Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har fastslagit att förintelseförnekelse inte skyddas av Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. I ett av flera fall vid domstolen där ansökande hävdade att deras yttrandefrihet inskränkts bedömde domstolen att den ansökande avsiktligt hade framfört osanningar i syfte att förtala judar och förringa den förföljelse de utsatts för.¹³

18. ECRI noterar också att FN:s generalförsamling utan förbehåll fördömer allt förnekande av förintelsen och manar alla medlemsstater att utan förbehåll förkasta all förnekelse av förintelsen som en historisk händelse, i helhet eller delvis, samt alla handlingar med detta ändamål.¹⁴

19. ECRI noterar vidare att tilläggsprotokollet till Europarådets konvention från 2003 om it-brottslighet erfordrar att statsparter väcker åtal för förintelseförnekelse om kränkningen utförs i syfte att använda internet för att främja hat, diskriminering eller våld, och att EU:s ramverksbeslut från 2008 erfordrar att berörda medlemsstater bestraffar hatpropaganda och offentligt överseende med förnekelse eller allvarlig bagatellisering av folkmordsbrott, exempelvis förintelsen, som brottsliga handlingar.¹⁵ I samband med detta hänvisar ECRI även till sina egna generella policyrekommendationer nr 7, 9 (2004) och 15.

20. ECRI välkomnar IHRA:s *arbetsdefinition om förnekelse och förvanskning av förintelsen* som medlemsstaterna enades om 2013, vilken visar på sammanhang där förvanskning förekommer och förtydligar vad termerna betyder.¹⁶

Hågkomst av förintelsen

21. Europarådet grundades i andra världskrigets efterdyningar för att försvara och främja gemensamma och rättvisa värden, och i synnerhet att skydda och främja mänskliga rättigheter.

22. Hågkomsten av planlagda mord och tillintetgörande av judiska samhällen som ett avgörande element i naziregimens försök att erövra Europa är därmed en skyldighet för alla

---

¹³ Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna, *Pastörs mot Tyskland* (ECtHR 2019, nr 55225/14).

¹⁴ FN:s generalförsamlings resolution nr 61/255 (2007).

¹⁵ Europeiska rådets ramverksbeslut 2008/913/JHA den 28 november 2008 om bekämpande av vissa former och yttringar av rasism och främlingsfientlighet genom användande av straffrätten.

¹⁶ Se även IHRA (2021): *Recognising and Countering Holocaust Distortion – Recommendations for Policy and Decision Makers* (identifiera och motverka förintelseförvanskning – rekommendationer för politiker och beslutsfattare).

Europarådets medlemsstater, precis som det är att bevara och skydda judiska kulturarv, vilka vittnar om den långa judiska traditionen i Europa.

23. Denna skyldighet erinrade Europarådets tillförordnade generalsekreterare om i sitt anförande inför IHRA:s ministerkonferens den 19 januari 2020, då hon förklarade att "ECRI under lång tid har påpekat behovet av resoluta åtgärder mot detta gissel ... hågkomst är viktig. Den är en hyllning till förintelsens miljontals offer. Den är nödvändigt för vår värdighet. Hågkomst är också viktigt eftersom den bidrar till att förstå onskans uppkomst, dess förmåga att återkomma och våra demokratiers skörhet. Den är avgörande för stabilitet och fred, för att leva tillsammans i Europa".

24. I synnerhet har ECRI riktat uppmärksamhet mot utbildning av lärare i kulturell förståelse för att tygla olika uttryck för rasism, främlingsfientlighet, antisemitism och intolerans i sin generella policyrekommendation nr 1, samt betonat att hyllningar ska göras till minne av den systematiska förföljelsen och utplåningen av judar under förintelsen, och även andra offer för rasistisk förföljelse och utplåning under andra världskriget i sin generella policyrekommendation nr 9 (2004).

III. Rekommendationer

ECRI noterar att antisemitismens styrka och de former den yttrar sig i skiljer sig märkbart åt bland Europarådets medlemsstater. Följande rekommendationer, som också beaktar tillämpliga rön från ECRI:s granskning av olika länder, ska inte förstås som en "universalm Metod". Rekommendationerna är avsedda som en lista med åtgärder som regeringar uppmanas att överväga och om så krävs i samverkan med berörda samhällsgrupper anpassa efter respektive lands förhållanden.

ECRI rekommenderar att medlemsstaternas regeringar:

A. Politik och samordning mellan institutioner

- 1 – ger hög prioritet åt kampen mot antisemitism, vidtar alla nödvändiga åtgärder för att bekämpa alla dess offentliga yttringar, oavsett deras ursprung;
- 2 – säkerställer att åtgärder inriktade på att motverka antisemitism konsekvent ges sin skäliga plats bland de åtgärder som syftar till att motverka rasism, som en separat åtgärdsplan eller alternativt integrerat i en övergripande åtgärdsplan mot rasism;
- 3 – säkerställer att kampen mot antisemitism utförs på alla administrativa nivåer (nationell, regional, lokal) och underlättar deltagande av ett brett spektrum av aktörer från olika samhällssektorer (i synnerhet politiska, juridiska, ekonomiska, sociala, religiösa, utbildande och kulturella) i dessa ansträngningar;
- 4 – antar lagstiftning riktad mot att bekämpa antisemitism med hänsyn tagen till ECRI:s rekommendationer i sin generella policyrekommendation nr 7 om nationell lagstiftning för att bekämpa rasism och rasdiskriminering;
- 5 – säkerställer inkorporerande av ett intersektionellt perspektiv inom all jämlikhetspolitik, särskilt sådan som också berör antisemitism, för att undvika diskriminering baserat på samverkande maktordningar;
- 6 – där så är lämpligt tillsätter nationella koordinatörer, samt koordinatörer på decentraliserad nivå, för att övervaka och koordinera ansträngningarna för att bekämpa antisemitism, vilka fungerar som länkar mellan regering, brottsbekämpande myndigheter och andra relevanta offentliga organ (exempelvis inom områdena utbildning och kultur) samt judiska grupper och institutioner, och som dessutom kommunicerar med andra nationella koordinatörer för att säkerställa att medlemsstaterna driver en konsekvent och samordnad politik;
- 7 – till fullo involverar nationella jämlikhetsorgan i processerna för att motverka, övervaka, samla in data, ta emot och överväga klagomål och framställningar om antisemitiska handlingar, samt vara rådgivande åt lagstiftande myndigheter vid antagande av lämplig lagstiftning, enligt de riktlinjer som anges i ECRI:s reviderade generella policyrekommendation nr 2 om jämlikhetsorgan för att bekämpa rasism och intolerans på nationell nivå;
- 8 – för de medlemsstater som inte redan gjort så, skriver under och ratificerar 2003 års tilläggsprotokoll rörande kriminalisering av handlingar av rasistisk och främlingsfientlig natur utförda via datorsystem till Europarådets konvention om it-brottslighet;
- 9 – stöder samordnande och utbyte av god praxis inom området förebyggande och bekämpande av antisemitism mellan olika organisationer på internationell nivå, som Europarådet, OSSE, EU och FN;

B. Förebyggande / utbildning

10 – uppmuntrar politiska aktörer, opinionsbildare och andra offentliga personer att ta tydlig offentlig ställning mot antisemitism, att ta avstånd¹⁷ från dess olika yttringar, inbegripet alla dess nutida former, och klargöra att antisemitism aldrig kommer att tolereras;

11 – uppmuntrar och stöder forskningsprojekt och oberoende övervakning av antisemitism;¹⁸

12 – tar hänsyn till IHRA:s arbetsdefinition av antisemitism som ett icke-juridiskt bindande verktyg för att förstå och identifiera yttringar av antisemitism, inbegripet nutida former, i linje med ECRI:s yttrande om detta dokument;¹⁹

13 – säkerställer att brottsbekämpande myndigheter samlar in data om antisemitiska händelser och brott i den uppdelade form som överenskommit om som god praxis av europeiska myndigheter och andra internationella organisationer, i syfte att tillhandahålla konsekventa och kontinuerliga data lämpade för föreskrifter som syftar till att minska brottsligheten;²⁰

14 – skapar regler för internetföretag, inbegripet plattformar för sociala medier, telekombolag och leverantörer av internetjänster, i syfte att upprätta verkningfulla system för att övervaka och stoppa antisemitisk hatpropaganda på internet i enlighet med internationella människorättsnormer;

15 – säkerställer kontinuerlig utbildning på lokal, regional och nationell nivå för poliser, åklagare och domare inom förebyggande och bekämpande av antisemitism, inbegripet att identifiera och dokumentera antisemitiska hatbrott, vilket överenskommit om som god praxis av europeiska myndigheter och andra internationella organisationer;²¹

16 – främjar lärande om judiskt liv och judisk historia samt positiva bidrag av judiska personer, grupper och judisk kultur till europeiska samhällen, inbegripet judiska kulturarv där så är aktuellt;

17 – samverkar med alla berörda aktörer och den judiska samhällsgruppen med sikte på att inkludera en särskild modul om antisemitism i integrations- och integrationspolitiken samt i aktiviteter inriktade på medborgarutbildning;

18 – säkerställer att skolledare, lärare och annan personal uppnår kompetens nog för att verkningfullt hantera antisemitiska trakasserier och angrepp som utförs i skolor och andra utbildningsinstitutioner, inbegripet högre lärosäten, genom riktad utbildning och material;

19 – planerar lämpliga och verkningfulla utbildningsaktiviteter i syfte att (i) bättre förstå antisemitism, (ii) förebygga antisemitism genom utbildning, (iii) utbilda elever och studenter om antisemitism och (iv) hantera antisemitiska incidenter;²²

20 – säkerställer att utbildningsinitiativ för att förebygga och bekämpa antisemitism som huvudsakliga lärandemål inbegriper (i) förmåga till kritiskt tänkande, (ii) motstånd mot antisemitism, (iii) förmåga att placera antisemitism i ett sammanhang och ifrågasätta antisemitiska fördomar och stereotyper samt (iv) medkänsla med offer för antisemitism;

---

¹⁷ Se även ECRI:s generella policyrekommendation nr 15 om bekämpande av hatpropaganda, särskilt rekommendation 4.g

¹⁸ Se även rekommendation 23 nedan.

¹⁹ ECRI:s yttrande om IHRA:s arbetsdefinition för antisemitism (2020), i synnerhet § 7

²⁰ Se exempelvis OSSE/ODIHR:s verktygslåda för information mot hatbrott.

²¹ Se även OSSE/ODIHR:s program benämnda Training Against Hate Crimes for Law Enforcement, TAHCLE (utbildning mot hatbrott för brottsbekämpande myndigheter) och Prosecutors and Hate Crimes Training, PAHCT (åklagar- och hatbrottsutbildning).

²² Se UNESCO och OSSE/ODIHR (2018): Addressing Anti-Semitism through Education – Guidelines for Policymakers (bemöta antisemitism genom utbildning – riktlinjer för politiska beslutsfattare), s. 9-10.

21 – inbegriper utbildning om antisemitism i uppdragsbeskrivningarna för utbildningsinstitutioner, ändamålsenliga åtgärdsplaner, läroplaner och uppförandekoder; och tar fram metoder och material av hög kvalitet för utbildning, exempelvis textböcker och digitala verktyg, i detta ämne;²³

22 – säkerställer att utbildning om antisemitism tillgängliggörs vid lämplig ålder inom alla berörda ämnen för alla elever och studenter, inom formell såväl som icke-formell utbildning, inbegripet inom vuxen- och lärarutbildning,²⁴ genom att främja, stöda, övervaka och utvärdera utbildning om antisemitism;

23 – stöder vetenskaplig forskning som syftar till att stöda individer och grupper som löper särskilt stor risk att bli offer för antisemitism, och använder sig av berättelser baserade på offentligt framförda nutida upplevelser av antisemitism, utöver tillgänglig historisk dokumentation;

24 – främjar lärande om förintelsen, och den utveckling som ledde fram till denna, inom skolors allmänna utbildning, och säkerställer att lärare blir adekvat utbildade för att kunna hantera denna fråga på ett sätt som får elever och studenter att även reflektera över aktuella risker och hur återkomsten av sådana händelser kan förebyggas,²⁵ inbegripet genom att besöka minnesplatser där sådana finns;

25 – officiellt högtidlighåller 27 januari som Förintelsens minnesdag, så som rekommenderades i initiativet av Europarådets medlemsstaters utbildningsministrar i oktober 2002 och resolution 60/7 från FN:s generalförsamling i november 2005;

26 – främjar lärande och forskning om den systematiska förföljelsen och morderna på judiska och andra personer av totalitära regimer efter andra världskriget;

27 – lägger särskild vikt vid behovet av offentligt medvetandegörande angående återlämnande av egendom till judiska individer eller samhällsgrupper, där sådant utförs, i syfte att undvika en ökning av antisemitiska stämningar, stereotyper och hatpropaganda;

28 – uppmuntrar debatt inom medierkanalen om den egna rollen inom bekämpandet av antisemitism, och om det särskilda ansvar för yrkesverksamma inom medierna, i denna kontext, att rapportera om alla världshändelser, i synnerhet de som berör staten Israel, dess politik i de ockuperade områdena och dess relationer med sina grannar, på ett sätt som undviker att stärka antisemitiska stereotyper och fördomar;

29 – stöder frivilligorganisationers aktiviteter som spelar en viktig roll i att bekämpa antisemitism och främja uppskattning av mångfald;

30 – stöder gemensamma antirasistiska aktioner av olika etniska och religiösa grupper och stöder interkulturell och interreligiös dialog och tolerans genom varaktiga ansträngningar och brett uppsökande som involverar en mångfald av samhällsaktörer på alla nivåer, inbegripet genom att tillhandahålla finansiering och inrättande av lämpliga institutionella forum;

31 – säkerställer att personer med judisk tro har möjlighet att utöva sin religionsfrihet utan diskriminering, inbegripet att offentliga myndigheter anpassar sina dagliga rutiner för ett rimligt tillmötesgående av religiösa krav;

32 – uppmuntrar religiösa ledare på alla nivåer att ta ansvar för undervisning på gräsrotsnivå samt att undvika att underblåsa antisemitism;

---

²³ Se även rekommendationerna 16, 24 och 26; samt UNESCO och OSSE/ODIHR (2020): Addressing Anti-Semitism in Schools: Training Curricula (bemöta antisemitism i skolor: utbildningsprogram). Se även Europarådets Reference Framework of Competencies for Democratic Culture (referensramverk om kompetenser för en demokratisk kultur).

²⁴ Se även rekommendation 24 nedan.

²⁵ Se även UNESCO (2017): Education about the Holocaust and preventing genocide: A policy guide (utbildning om förintelsen och förhindrande av folkmord: handledning för politiska riktlinjer).

33 – uppmuntrar alla lokala, nationella och internationella idrottsorgan att främja åtgärder mot antisemitism och alla yttringar av rasism, vid idrottsevenemang samt i sina publikationer;

34 – fördömer aktiviteter som förespråkar bojkotter mot staten Israel, dess invånare eller israeliska företag och institutioner om sådana aktiviteter hetsar till våld, hat eller intolerans;²⁶

C. Beskydd

35 – säkerställer beskyddet av judar, judiska grupper och deras institutioner genom att främja samverkan mellan dem och såväl lokalt som nationellt polisväsende och säkerhetsmyndigheter, samtidigt som man erkänner statens övergripande ansvar, baserat på fastställda god praxis och riktlinjer; samt utvärderar vidtagna åtgärder och utbyter information om god praxis med andra regeringar;²⁷

36 – förbättrar samverkan med judiska grupper i syfte att fastställa och implementera nödvändiga säkerhetsåtgärder samt att säkerställa ekonomiskt stöd för dessa åtgärder. Där så är tillämpligt ska alla nödvändiga åtgärder vidtas för att aktivt säkerställa säkerheten för judiska personer, judiska religiösa lokaler, utbildning och kultur, minnesplatser och judiskt samhällsliv, i nära samverkan och dialog med judiska föreningar och andra som är engagerade i kampen mot antisemitism;²⁸

37 – säkerställer stöd för offer för antisemitiska, och alla andra rasistiska handlingar, i enlighet med befintliga rättsliga instrument,²⁹ vägledning³⁰ och god praxis som att utveckla ett offercentrerat tillvägagångssätt; säkerställer att offer för hatbrott behandlas skonsamt och får ändamålsenligt stöd (inbegripet psykosocial rådgivning) före, under och efter rättsförhandlingar; etablerar nätverk bestående av alla de som arbetar för att förebygga och motverka diskriminering av medlemmar av den judiska folkgruppen;³¹

38 – säkerställer att offer för antisemitisk diskriminering är medvetna om möjligheten att lägga fram sitt fall för det nationella jämlikhetsorganet;

39 – säkerställer att offer för antisemitiska handlingar är medvetna om sin rätt att få gottgörelse genom civilrättsliga, administrativa och straffrättsliga förfaranden och att de inte förhindras att göra detta på grund av rädsla, otillräckliga kunskaper, fysiska eller känslomässiga hinder eller bristande resurser;

40 – undviker överdrivet utfrågande av offer och använder teknik och andra metoder för att skydda offren från att bli offer igen;

D. Åtal / brottsbekämpning

41 – säkerställer att lagstiftningen möjliggör för brottsbekämpande myndigheter och åklagare att bekämpa antisemitism verkningsfullt, med hänsyn taget till ECRI:s rekommendationer i den

---

²⁶ Se domslut av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (ECtHR) i fallet *Baldassi med flera mot Frankrike*, i vilket domstolen ansåg att främjandet av en bojkott av politiska skäl skyddas genom artikel 10 av Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna (*yttrandefrihet*) så vida det inte hetsar till våld, hat eller intolerans (ECtHR 2020, nr 15271/16; se i synnerhet § 79). I detta samband, se även ECtHR:s domslut i fallet *Willem mot Frankrike* (ECtHR 2009, nr 10883/05; i synnerhet §§ 34-42).

²⁷ Se exempelvis OSSE/ODIHR-projektet *Turning Words into Action to Address Anti-Semitism* (från ord till handling för att hantera antisemitism) och OSSE/ODIHR (2017): *Understanding Anti-Semitic Hate Crimes and Addressing the Security Needs of Jewish Communities: A Practical Guide* (förstå antisemitiska hatbrott och hantera judiska samhällsgruppers säkerhetsbehov: en praktisk vägledning).

²⁸ Se även Europeiska rådets deklaration om att samordna kampen mot antisemitism över olika policyområden (2020) och Europeiska rådets deklaration om kampen mot antisemitism och utvecklingen av en gemensam säkerhetsstrategi för att bättre beskydda judiska grupper och institutioner i Europa (2018).

²⁹ Se exempelvis Europeiska konventionen om ersättning till offer för våldsbrott (1983).

³⁰ Se exempelvis Europarådets ministerkommittés reviderade riktlinjerna om skydd av offer för terrordåd (2017).

³¹ Se EU-FRA Compendium of practices for hate crime (kompendium med metoder mot hatbrott).

generella policyrekommendationen nr 7 om nationell lagstiftning för att bekämpa rasism och rasdiskriminering;

42 – säkerställer att lagstiftningen inbegriper att rasistiska motiv utgör en försvårande faktor, samt att rasistiska motiv inbegriper antisemitiska motiv;

43 – säkerställer att straffrätten inbegriper antisemitism och straffbelägger följande antisemitiska handlingar då de utförs med avsikt:

- a. folkmord, rasdiskriminering och rasistiska brott;
- b. förberedelse till folkmord, rasdiskriminering eller rasistiska brott;
- c. offentlig uppvigling till diskriminering, våld eller hat mot en person eller en grupp personer grundat på deras judiska identitet eller ursprung;
- d. användning av våld mot en annan person eller skadande av hans/hennes egendom på grund av hans/hennes faktiska eller antagna judiska identitet eller ursprung;
- e. skapande eller ledning av en grupp som har satt som sitt mål att sprida eller uppvigla till diskriminering, våld eller hat, eller till användning av våld mot en annan person eller till att skada hans/hennes egendom på grund av judisk identitet eller ursprung;
- f. medlemskap i en grupp eller organisation som har de i punkt e) ovan angivna målen;
- g. deltagande i ett gruppangrepp mot en del av befolkningen, individuella medborgare eller deras egenskap kopplad till deras faktiska eller antagna judiska identitet eller ursprung;
- h. offentliga skymfer eller förtal av en person eller en grupp personer grundat på deras faktiska eller antagna judiska identitet eller ursprung;
- i. hot mot en person eller grupp personer grundat på deras faktiska eller antagna judiska identitet eller ursprung;
- j. offentliga uttryck, i antisemitiskt syfte, för en ideologi som nedvärderar eller svärtar ner, eller som uppviglar till hat mot en grupp personer grundat på deras judiska identitet eller ursprung;
- k. offentligt förhålligande, förnekande, förvanskning, trivialisering, rättfärdigande eller överseende med förintelsen;
- l. offentligt förhålligande, förnekande, förvanskning, trivialisering, rättfärdigande eller överseende, i ett antisemitiskt syfte, med folkmordsbrott, brott mot mänskligheten eller krigsbrott utförda mot personer grundat på deras faktiska eller antagna judiska identitet eller ursprung;
- m. offentlig spridning eller distribution, eller produktion eller förvaring i avsikt att offentligt sprida eller distribuera, med ett antisemitiskt syfte, av skriftligt, illustrerat eller annat material som innehåller yttringar som omfattas av punkterna c), h), i), j), k) och l) ovan;
- n. vanhelgande, förstörelse eller skadegörelse med ett antisemitiskt syfte av synagoga, bönehus, helgedom, minnesplats eller annan judisk samhällsinstitution, som skolor, kulturcenter eller begravningsplatser, eller deras symboler;
- o. användning av våld eller hot för att förhindra judar att fritt utöva sin tro eller att utföra sina religiösa ritualer och gudstjänster, då sådana inte går emot landets lag, allmänna ordning eller moral;

44 – säkerställer att antisemitiska brott som utförs på internet bestraffas på samma vis som brott utanför internet och hanteras korrekt genom ett effektivt åtalsförfarande och andra åtgärder. Illegal antisemitisk hatpropaganda måste avlägsnas omgående och återkommande av internetjänstleverantörer, i enlighet med tillämpliga legala och icke-legala strukturer;

45 – tillser att lagstiftningen föreskriver en skyldighet att förbjuda offentlig finansiering av organisationer som främjar antisemitism, inbegripet politiska partier;

- 46 – tillser att lagstiftningen tillhandahåller en möjlighet att upplösa organisationer som främjar antisemitism;
- 47 – vidtar lämpliga åtgärder för att säkerställa att lagstiftning som syftar till att förhindra och ge påföljd för antisemitism tillämpas verkningsfullt;
- 48 – tillämpar rekommendationerna i avsnitt III.B (Förebyggande/utbildning) ovan rörande datainsamling (§ 13) och utbildning för poliser, åklagare och domare (§ 15);
- 49 – tillämpar rekommendationerna i avsnitt III.C (Beskydd) ovan om offers rättigheter (§ 39) och förhindrar att offret utsätts igen (§ 40);
- 50 – främjar meningsfullt deltagande av offer för antisemitiska dåd i civilrättsliga, administrativa eller kriminalrättsliga förhandlingar, i enlighet med landets förfarande;
- 51 – tillser att polis- och åklagarväsenden utser kontaktpersoner för grupper som drabbas av hatpropaganda och hatbrott, inbegripet antisemitiska. Dessa kontaktpersoner ska få fortgående utbildning i utredning av hatpropaganda och hatbrott samt skapa och upprätthålla återkommande dialog med dessa grupper i syfte att säkerställa korrekt rapportering, utredning och åtalshantering för hatpropaganda och hatbrott;
- 52 – tillser att polis- och åklagarväsenden grundligt utreder alla fall av påstådda antisemitiska hatbrott och hatpropaganda och säkerställer att den möjliga förekomsten av partiska motiv konsekvent övervägs i polisens rapporter och utredningar, samt i eventuella fortsatta rättsliga förfaranden.

BILAGA I

ECRI:s yttrande om IHRA:s arbetsdefinition för antisemitism (antaget vid ECRI:s 84:e plenarmöte den 2 december 2020)

1. ECRI noterar att det för närvarande inte finns någon slutgiltig och fullständig definition av antisemitism. Akademiska diskussioner har avspeglat en mängd olika synsätt, men utan något slutligt resultat.
2. År 2004 stötte EUMC – det europeiska övervakningscentret för rasism och främlingsfientlighet (European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia, föregångaren till FRA – EU:s byrå för grundläggande rättigheter (EU Fundamental Rights Agency), på svårigheter med att sammanställa korrekta data om antisemitiska dåd, på grund av fullständig eller delvis frånvaro av officiell statlig granskning inom området. Riktlinjerna för att dokumentera sådana dåd var ofta tvetydiga, om det ens fanns några, vilket ledde till underrapportering från polis och andra ansvariga myndigheter. Bekämpandet av det växande problemet med antisemitism i Europa sinkades kraftigt genom frånvaron av en fungerande definition som på korrekt sätt kunde beskriva konventionella former av antisemitism, med sitt ursprung i politiska teorier om ras, religion och ekonomi och extremistisk politik, såväl som av olika nutida former av antisemitism uttryckta genom demonisering av Israel som en judisk stat, men som endast döljer sig bakom en mask av antisionism. I syfte att avhjälpa situationen antog EUMC en arbetsdefinition, vilken man enades om ihop med representanter för judiska organisationer och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Denna arbetsdefinition utformades inte för att lagstiftas, utan för att tillhandahålla fungerande vägledning åt berörda offentliga myndigheter. EUMC:s arbetsdefinition tillhandahöll grunden för vidare arbete inom området, trots att den till slut inte antogs på grund av det faktum att varken EUMC, eller efterföljande FRA, är standardiseringsorganisationer, utan forskningsorgan med rådgivande funktion åt Europeiska kommissionen.
3. Därefter antog IHRA 2016 den icke juridiskt bindande arbetsdefinition för antisemitism som till stor del bygger på EUMC:s tidigare arbete. Denna arbetsdefinition har sedan dess vunnit ökande stöd inom världssamfundet och har antagits av 27 stater (november 2020), inbegripet 23 medlemsstater i Europarådet, samt blivit godkänd eller rekommenderad för användning av olika internationella aktörer, exempelvis EU och FN:s särskilda rapportör om religions- och trosfrihet.
4. Emellertid har det också funnits kritik mot arbetsdefinitionen. Bland annat har det hävdats att arbetsdefinitionen inte avspeglar ett konsensus inom akademiska kretsar. Andra har då påpekat att arbetsdefinitionen inte utformats som en akademisk uppgift, utan ska ses som ett arbetsverktyg.
5. En annan form av kritik är att arbetsdefinition av olika anledningar inte lämpar sig som juridisk text, i synnerhet för att den saknar exakthet. Förespråkare för arbetsdefinitionen hävdar att detta aldrig var syftet eller avsikten med definitionen och att den uttryckligen var avsedd att vara en juridiskt icke bindande text med syfte att tillhandahålla praktisk vägledning åt myndigheter för att stödja dem i deras strävanden att förebygga och motverka olika former av antisemitism mer verkningsfullt.³²
6. Oro har också uttryckts om att arbetsdefinitionen skulle att ange all kritik mot Israel är antisemitisk och att den skulle vara ett hinder för yttrandefriheten, i synnerhet i samband med protester mot kränkningar av mänskliga rättigheter utförda av de israeliska myndigheterna.

---

³² Se [ECRI Årsrapport 2018](#): § 17.

Men i arbetsdefinitionen anges att ”kritik av Israel liknande den som riktas mot alla andra länder inte kan betraktas som antisemitisk”.

7. Angående detta har ECRI upprepade gånger betonat att kritik av Israel som sådan inte kan betraktas som antisemitisk, så länge som den uttrycks på samma sätt som kritik mot andra stater. ECRI inskräper att alla försök att felaktigt använda arbetsdefinitionen och dess exempel för att hindra eller brännmärka som antisemitisk, legitim kritik av Israel och landets politik, i synnerhet behandlingen av palestinier och Israels ockupation av palestinska områden, äventyrar ansträngningarna att bekämpa antisemitism och därför ska förkastas. ECRI behöver emellertid ånyo upprepa att det är oacceptabelt att använda kritik av Israels regering för att väcka hat mot alla judiska personer i Israel och på andra platser, inbegripet genom påståenden om en ”judisk konspiration” på global nivå. Denna tankegång, vilken bygger på flera sekler gamla stereotyper, underblåser agg mot alla judiska personer.³³ ECRI har i sin årsrapport framhållit att vågor av antisemitiskt hat observeras i många europeiska länder i efterdyningarna av förnyat våld i Mellanöstern. I det påföljande offentliga samtalet läggs inte tillräcklig vikt vid behovet av att göra åtskillnad mellan å ena sidan kritik av Israels handlingar, och å andra sidan offentliga uttryck för hat mot judiska personer och generell rasism riktad mot dessa.³⁴ Judiska institutioner, som synagogor, samhällscenter och begravningsplatser, vandaliseras även ofta som ett gensvar på händelser i Mellanöstern. Åsikten att angrepp mot judiska personer och deras egendom kan betraktas som berättigade reaktioner mot den israeliska regeringens politik eller handlingar är tyvärr vanligt förekommande, inte bara bland medlemmar i extremistgrupper.³⁵

8. Med hänsyn tagen till ovanstående observationer välkomnar ECRI den juridiskt icke bindande arbetsdefinitionen för antisemitism från IHRA, i avseendet att den bidrar till och främjar en bättre förståelse av antisemitism. I synnerhet bygger arbetsdefinitionen på ett koncept som också inbegriper olika nutida former av antisemitism, utan att försöka göra kritik av Israel illegitim när landet mäts med samma måttstock som alla andra stater. Även om definitionen inte hör hemma i ett internationellt fördrag, eller är avsett att användas vid domstolsförhandlingar och inte heller att vara en universellt godtagen akademisk definition, anser ECRI att den kan vara en positivt verktyg och uppmuntrar därför Europarådets medlemsstater att beakta den, i synnerhet vad det gäller områdena datainsamling, utbildning och medvetandegörande.

---

³³ Se [ECRI Årsrapport 2019](#): § 17.

³⁴ Se [ECRI Årsrapport 2014](#): § 13.

³⁵ Se [ECRI Årsrapport 2018](#): § 16.

BILAGA II

Arbetsdefinition för antisemitism av IHRA – Internationella alliansen för hågkomst av Förintelsen (antagen av IHRA:s plenum den 26 maj 2016)

”Antisemitism är en särskild uppfattning om judar som kan yttra sig som hat mot judar. Retoriska och fysiska uttryck för antisemitism riktad mot judiska eller icke-judiska individer och/eller deras egendom, mot judiska samhällsinstitutioner och religiösa lokaler.”

För att vägleda IHRA:s arbete kan följande exempel tjäna som illustrationer:

Uttrycken kan inbegripa angrepp på staten Israel, uppfattad som en judisk kollektivitet. Däremot kan kritik av Israel liknande den som riktas mot alla andra länder inte betraktas som antisemitisk. Antisemitism anklagar ofta judar för att konspirera för att skada mänskligheten, vilket används för att beskylla judar för ”att saker går fel.” Den manifesteras i tal, skrift, illustrationer och handlingar, och använder sig av ondskefulla stereotyper och negativa karaktärsdrag.

Nutida exempel på antisemitism i det offentliga livet, medier, skolor, arbetsplatser och inom den religiösa sfären kan, med hänsyn tagen till sammanhanget, inbegripa, men är inte begränsat till:

- Uppmanande till, bistående till eller rättfärdigande av att judar mördas eller skadas i namn av en radikal ideologi eller en extremistisk syn på religion.
- Utförande av lögnaktiga, avhumaniserande, demoniserande eller stereotypa anklagelser mot judar som individer eller mot judars kollektiva makt — exempelvis, i synnerhet men inte enbart, myten om den judisk världskonspirationen eller om att judar kontrollerar medierna, ekonomin, regeringen eller andra samhällsinstitutioner.
- Anklagande av judarna som folk för att vara skyldiga till faktiska eller inbillade förseelser utförda av en enskild judisk person eller grupp, eller till och med för dåd utförda av icke-judar.
- Förnekande av fakta, omfattningen, mekanismerna (t.ex. gaskammare) eller avsiktligheten hos det folkmordet på judiska personer som utfördes av det nationalsocialistiska Tyskland och dess anhängare och medbrotslingar under andra världskriget (förintelsen).
- Anklagande av judarna som ett folk, eller Israel som ett land, för att ha hittat på eller överdrivit förintelsen.
- Anklagande av judiska medborgare för att vara mer lojala mot Israel, eller mot de påstådda intressena hos judar i hela världen, än mot de egna nationernas intressen.
- Förneka det judiska folket sin rätt till självbestämmande, till exempel genom att påstå att staten Israels existens är en rasistisk strävan.
- Tillämpande av olika normer genom att avkräva Israel ett agerande som inte förväntas eller krävs av andra demokratiska nationer.
- Användande av de symboler och bilder som förknippas med klassisk antisemitism (t.ex. påståenden om att judar dödade Jesus eller blodförtal) för att karakterisera Israel eller israeler.
- Jämförande av nutida israelisk politik med nazisternas.
- Att anklaga judarna som kollektiv för handlingar utförda av Israel.

Antisemitiska dåd är brottsliga om de definieras som detta i lagen (exempelvis förnekande av förintelsen eller distribution av antisemitiskt material i vissa länder).

Brottsliga handlingar är antisemitiska om måltavlorna för attackerna, oavsett om de är personer eller egendom – till exempel byggnader, skolor, platser för dyrkan och begravningsplatser – är utvalda eftersom de är, eller uppfattas som, judiska eller kopplade till judar.

Antisemitisk diskriminering är att förneka judar möjligheter eller tjänster som är tillgängliga för andra och detta är illegalt i många länder.

BILAGA III

Länkar till dokument som hänvisas till i avsnitten I-III

Tilläggsprotokoll till konvention om it-brottslighet rörande kriminalisering av gärningar av rasistisk eller främlingsfientlig natur utförda via datorsystem (CETS nr 189)

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168008160f>

Europarådet, ministerkommittén, reviderade riktlinjer om skydd för offer för terrordåd

<https://rm.coe.int/protection-of-victims-of-terrorist-acts/168078ab54>

Europarådet, parlamentariska församlingen, resolution 2309 (2019) om bevarande av judiska kulturarv

<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=28247>

Europarådet, parlamentariska församlingen, resolution 2106 (2016) för förnyat engagemang i kampen mot antisemitism i Europa

<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=22716>

Europarådet, referensramverk om kompetenser för en demokratisk kultur

<https://www.coe.int/en/web/campaign-free-to-speak-safe-to-learn/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture>

Europeiska unionens råd, deklaration 13637/20 om samordnande av kampen mot antisemitism över olika policyområden

<https://www.consilium.europa.eu/media/47065/st13637-en20.pdf>

Europeiska unionens råd, deklaration 15213/18 om kampen mot antisemitism och framtagandet av en gemensam säkerhetsstrategi för att bättre skydda judiska samhällsgrupper och institutioner i Europa

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15213-2018-INIT/en/pdf>

Europeiska unionens råd, ramverksbeslut 2008/913/JHA om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet med hjälp av straffrätten

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32008F0913>

ECRI:s generella policyrekommendation nr 1 om bekämpande av rasism, främlingsfientlighet, antisemitism och intolerans

<https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-rasism-and-intolerans/recommendation-no.1>

ECRI:s generella policyrekommendation nr 2 (reviderad) om jämlikhetsorgan för bekämpande av rasism och intolerans på nationell nivå

<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-/16808b5a23>

ECRI:s generella policyrekommendation nr 5 om bekämpande av intolerans och diskriminering mot muslimer

<https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-rasism-and-intolerans/recommendation-no.5>

ECRI:s generella policyrekommendation nr 6 om bekämpande av spridning av rasistiskt, främlingsfientligt och antisemitiskt material via internet

<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-6-on-combating-the-dissemination/16808b5a8d>

ECRI:s generella policyrekommendation nr 7 (reviderad) om nationell lagstiftning för bekämpande av rasism och rasdiskriminering

<https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-7-revised-on-national-legislatio/16808b5aae>

ECRI:s generella policyrekommendation nr 10 om bekämpande av rasism och rasdiskriminering inom och genom skolutbildning

<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-10-on-combating-rasism-and-racia/16808b5ad5>

ECRI:s generella policyrekommendation nr 12 om bekämpande av rasism och rasdiskriminering inom idrotten

<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-12-on-combating-rasism-and-racia/16808b5ae7>

ECRI:s generella policyrekommendation nr 15 om bekämpande av hatpropaganda

<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-15-on-combating-hate-speech/16808b5b01>

ECRI:s årsrapporter

<https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-rasism-and-intolerans/annual-reports>

ECRI, En historisk introduktion (framtagen till ECRI:s 25:e årsdag)

<https://rm.coe.int/historical-introduction-/1680972f42>

ECRI:s färdplan för fungerande jämlikhet

<https://rm.coe.int/ecri-roadmap-final-version-/168097e13d>

ECRI:s yttrande om IHRA:s arbetsdefinition för antisemitism

<https://rm.coe.int/opinion-ecri-on-ihra-wd-on-antisemitism-2755-7610-7522-1/1680a091dd>

Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna (Europeiska konvention om skydd för de mänskliga rättigheter och de grundläggande friheterna) (CETS nr 005)

https://www.echr.coe.int/document/convention_eng.pdf

Europeiska konventionen om kompensation till offer för våldsbrott (CETS nr 116)

<https://rm.coe.int/1680079751>

Europaparlamentet, resolution den 1 juni 2017 om bekämpande av antisemitism

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0243_EN.html

EU:s byrå för grundläggande rättigheter, kompendium med metoder mot hatbrott
<https://fra.europa.eu/en/theme/hate-crime/compendium-practices>

Internationella konventionen om utplånande av alla former rasdiskriminering

<https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cerd.aspx>

IHRA, deklaration av Stockholms internationella forum om förintelsen

<https://www.holocaustremembrance.com/about-us/stockholm-declaration>

IHRA, arbetsdefinition för förnekande och förvanskning av förintelsen

<https://www.holocaustremembrance.com/resources/working-definitions-charters/working-definition-holocaust-denial-and-distortion>

IHRA, arbetsdefinition för antisemitism

<https://www.holocaustremembrance.com/resources/working-definitions-charters/working-definition-antisemitism>

IHRA, uppfatta och motverka förvanskning av förintelsen – rekommendationer för politiker och beslutsfattare

<https://www.holocaustremembrance.com/resources/reports/recognizing-counteracting-holocaust-distortion-recommendations>

OSSE, slutsatser av det schweiziska ordförandeskapet den 12-13 november 2014 efter Berlinkonferensen om antisemitism på den 10:e årsdagen

<https://www.osce.org/files/f/document/9/0/126710.pdf>

OSSE, deklaration om att förstärka ansträngningarna för att bekämpa antisemitism

<https://www.osce.org/mc/130556>

OSSE/ODIHR, Förstå antisemitiska hatbrott och hantera judiska grupperns säkerhetsbehov: En praktisk handledning

<https://www.osce.org/odihr/317191>

OSSE/ODIHR Information mot hatbrott, verktygslåda

<https://www.osce.org/odihr/INFAHCT>

OSSE/ODIHR Program för åklagar- och hatbrottsutbildning (PAHCT)

<https://www.osce.org/odihr/pahct>

OSSE/ODIHR Utbildning mot hatbrott för brottsbekämpande myndigheter (TAHCLE) program

<https://www.osce.org/odihr/tahcle>

Protokoll nr 12 till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (CETS nr 177)

<https://www.coe.int/en/web/conventions/search-on-treaties/-/conventions/rms/0900001680080622>

FN:s generalförsamling, resolution nr 61/255, 2007

<https://undocs.org/en/A/RES/61/255>

FN:s strategi och åtgärdsplan för hatpropaganda

https://www.un.org/en/genocideprevention/document/advising-and-mobilizing/Action_plan_on_hate_speech_EN.pdf

FN:s åtgärdsplan för att skydda religiösa platser: In Unity and Solidarity for Safe and Peaceful Worship (med enighet och solidaritet för tryggt och fredligt dyrkan)

<https://www.unaoc.org/resource/united-nations-plan-of-action-to-safeguard-religious-sites/>

FN:s åtgärdsplan för åtgärder för att förebygga våldsamt extremism

<https://www.un.org/counterterrorism/plan-of-action-to-prevent-violent-extremism>

FN:s generalsekreterares uttalanden gjorda på UNESCO:s högnivåmöte om utbildningens kraft i att motverka rasism och diskriminering: fallet antisemitism (New York, 26 september 2018)

<https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2018-09-26/secretary-generals-remarks-high-level-event-power-education>

FN:s särskilda rapportör om religions- och trosfrihet, rapport om antisemitism den 20 september 2019

<https://undocs.org/A/74/358>

UNESCO, Utbildning om förintelsen och förhindrande av folkmord: En policyguide

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248071>

UNESCO och OSSE/ODIHR, bemöta antisemitism i skolor: utbildningsprogram

<https://en.unesco.org/news/addressing-anti-semitism-schools-unesco-and-osce-launch-framework-curricula-teacher-trainers> och <https://www.osce.org/odihr/470712>

UNESCO och OSSE/ODIHR, bemöta antisemitism genom utbildning – riktlinjer för politiska beslutsfattare

https://www.osce.org/files/f/document/8/0/383089_0.pdf

FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna

<https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>